

*II Міжнародна науково-практична конференція
«Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю»
присвячується 100-річчю Полтавської державної аграрної академії*

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції

«ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

**присвячується 100-річчю
Полтавської державної аграрної академії**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Полтавська державна аграрна академія

Факультет обліку та фінансів

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції

«ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

**присвячується 100-річчю
Полтавської державної аграрної академії**

23 квітня 2020 р.

м. Полтава

УДК 657:005.3

П 78

Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю : матеріали II Міжнар. наук. – практ. конф., присвяченої 100-річчю Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, 23 квітня 2020 р.) / за ред. Плаксієнка В. Я., Пилипенко К. А. Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2020. 705 с.

ISBN 978-617-7669-65-3

Посвідчення УкрІНТЕІ № 93 від 17.02.2020 р.

***Затверджено до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою факультету обліку та фінансів
Полтавської державної аграрної академії
(протокол № 9 від 17.04.2020 р.)***

Матеріали конференції спрямовані на науковий пошук, узагальнення та розроблення рекомендацій щодо можливих шляхів вирішення основних проблем розвитку обліку, аудиту та оподаткування підприємств в умовах сьогодення.

Тексти матеріалів тез подані в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори. Редакційна колегія може не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

ISBN 978-617-7669-65-3

© Полтавська державна аграрна академія, 2020

УДК 005.334:336.71

Глущенко Ю. А., к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Джангіров О. Г., здобувач вищої освіти СВО – магістр,
Полтавська державна аграрна академія
(м. Полтава, Україна)

БАНКІВСЬКІ РИЗИКИ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

В сучасних умовах розвитку інформаційної економіки, одним з основних напрямків функціонування банківського менеджменту є процес управління ризиками, зокрема визначення основних їх видів та ризикових сфер, аналіз, оцінка, пошук ефективних методів контролю та формування відповідних систем управління.

Відповідно до законодавства, «..ризик – це ймовірність того, що події, очікувані або неочікувані, можуть мати негативний вплив на капітал або надходження банку» [4]. Банківські ризики формуються під впливом зовнішніх чи внутрішніх факторів та можуть мати пряму (втрата доходів або капіталу) чи непряму (накладення обмежень щодо досягнення бізнес-цілей) форми. Національний банк України з метою здійснення банківського нагляду виділяє дев'ять категорій ризику, а саме: кредитний ризик, ризик ліквідності, ризик зміни процентної ставки, ринковий ризик, валютний ризик, операційно-технологічний ризик, ризик репутації, юридичний ризик та стратегічний ризик. Будь-який банківський продукт або послуга може наражати банк на кілька ризиків» [6]. Окрім визначених НБУ, на думку провідних вчених, в умовах загострення конкуренції з децентралізованими криптовалютами «..основними ризиками є технологічні ризики, ризики реалізації монетарної політики, ризики порушення фінансової стабільності та репутаційні. Ключовим ризиком емісії цифрових валют вважається кіберризик, вартісна оцінка якого за 2018 р. загалом у межах глобальної економіки становить близько 600 млрд. дол. США, або 0,8 % світового ВВП [1]. Тому, наразі враховуючи різноплановість організаційної структури банківських установ, специфіку її діяльності необхідно створювати власну програму та системи управління ризиками, відповідно до існуючих

потреб та обставин. Виявлення ризику має бути постійним процесом, що має здійснюватися як на рівні окремої операції, так і на рівні портфелів та включати такі елементи (рис.1) [4].

Рис. 1. Основні елементи системи управління ризиками

Існування достатньо великої кількості банківських ризиків викликає необхідність застосування специфічних методів управління ними, зокрема НБУ здійснює аналіз рівня ризик-менеджменту в банку [5]. Для визначення стану дотримання банками встановлених вимог щодо економічних нормативів за окремими ризиками розглянемо рис. 2.

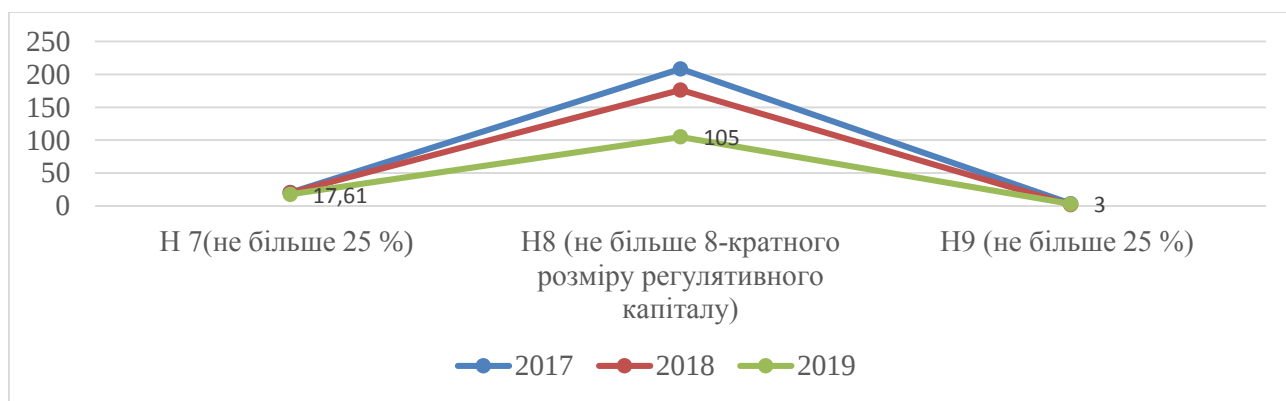

Рис. 2. Динаміка кредитних ризиків в системі діяльності банків України за економічними показниками в 2017-2019 рр. [7]

Норматив великих кредитних ризиків (Н8) встановлюється з метою обмеження концентрації кредитного ризику за окремим контрагентом або групою пов'язаних контрагентів. Норматив Н9 встановлюється з метою обмеження ризику, який виникає під час здійснення операцій з інсайдерами, що може призвести до прямого або непрямого впливу на діяльність банку. Досліджена динаміка даних показників відповідає визначеним нормативам, та має тенденцію до скорочення, що позитивно характеризує діяльність банків України. Одним з найпоширеніших та найактуальнішим серед груп є ризик зміни

процентної ставки. «... це наявний або потенційний ризик для надходжень або капіталу, який виникає внаслідок несприятливих змін процентних ставок» [4].

Він позначається на рівні прибутковості, економічній вартості активів, зобов'язань та позабалансових інструментів банку. Для визначення ризику зміни процентної ставки банком проводиться стрес-тестування процентного ризику, з метою визначення умов за яких ризику отримання збитків, а також визначити обсяг цих збитків і вплив на його процентний дохід. Так, наприклад, оцінку впливу зміни процентних ставок на чистий процентний дохід банку в АТ КБ «Приватбанк» визначає GAP, як різницю між активами та зобов'язаннями, чутливими до зміни процентної ставки, для кожного з часових діапазонів категорії відповідно до строків перегляду процентної ставки або строків погашення (рис. 3) [3].

**Рис. 3. Аналіз динаміки концентрації ризику процентних ставок АТ КБ
«Приватбанк» за 2016-2018 рр., млн грн**

Дані свідчать про певну мінімізацію ризиків шляхом зростання обсягу фінансових активів та скорочення фінансових зобов'язань банку. Лише раціональний підхід банківського управління сприятиме їх мінімізації та підвищенню ефективності діяльності. Необхідним є чітке дотримання методології та інтеграції її в щоденну банківську практику.

Список використаних джерел:

1. Гладких Д. М. Ризики та можливості банківської системи України в умовах розвитку інформаційної економіки. *Аналітична записка НІСД*. 2019. № 4. 23 с.
2. Данченко О. Б. Підходи до управління ризиками банку. *Управління*

проектами та розвиток виробництва. 2010. № 1 (33). С. 24-29.

3. Звіт про управління АТ КБ «Приватбанк» URL:
https://static.privatbank.ua/files/PB_SepUkr_2019.04.23FINAL1.pdf.

4. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків»: Постанова Правління НБУ від 15.03.2004 р. №104 URL:
<https://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 27.03.2020).

5. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 20.03.2020).

6. Ризики банківської діяльності. URL: <https://bank.gov.ua>.

7. Статистичні дані Національного банку України. URL:
<https://bank.gov.ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення 20.03.2020).